

«AMOR, LLIBERTAT I PERILL». Ressenya de Julià Guillamon sobre *Aquelles nits de maig*, de Manel Subirats, per a *La Vanguardia*

Ara ja no, que les han canviat, però a les cobertes originals de la col·lecció Mirmanda, que va dissenyar Enric Satué, hi havia un fris amb una ciutat, no sé si medieval o renaixentista. I també un vers del *Canigó* de Verdaguer que deia: “Quan Barcelona era un prat, ja Mirmanda era ciutat”. Mirmanda és una ciutat imaginària, al Rosselló, on les fades tenen el casal. Una crescuda del mar la va fer desaparèixer. I des de llavors només l’ha sabut veure algun pagès que, afavorit per les dones d’aigua, ha aconseguit fer una gran fortuna. És un nom perfecte per a una col·lecció que és una utopia literària. Enfront de Barcelona, el Mordor del turisme editorial, la ciutat de la lectura que existia des de molt abans, la ciutat invisible, protegida per goges i encantades, que et faran ric.

La utopia d’Edicions de 1984 pressuposa reinventar la literatura catalana, i per això al catàleg de la col·lecció Mirmanda hi ha tants autors que surten del no-res: el modernista Eduard Girbal Jaume, oblidat de tothom menys de l’Enric Casasses; Sílvia Alcàntara i M. Dolors Millat, sorgides d’un taller d’escriptura; Jordi Lara, vinculat a la música tradicional, la cobla i la sardana; l’historiador Joan Esculies; Rafel Bernabeu, un funcionari retirat que s’empesca una història de turisme als balcans. O Manel Subirats i Costa (Mataró, 1963), que ve del món de la televisió i que debuta amb *Aquelles nits de maig*, una novel·la curta ambientada a l’amazònia colombiana. Tots aquests autors tenen una cosa en comú: expliquen històries, presenten situacions fortes, amb personatges de bona carnadura.

Aquelles nits de maig podria ser el guió d’una pel·lícula tropical vagament inspirada en els contes de García Màrquez, amb un gran espetec de sol i un transistor que toca música de Toto la Momposina. És la història de la fascinació d’una adolescent per la seva tieta Guillermina, que fa senyors a la selva. El pare de la noia, que va amb una barca pel riu, decideix d’anar-la a veure. Es queden una temporada al seu costat i Manel Subirats ho aprofita per descriure la “baldufa d’emocions” que fa ballar la voluntat dels personatges. Hi ha una cosa que no s’entén gaire: a les primeres pàgines, Subirats explica coses de la província de Lengupá i de la localitat de Miraflores, amb precisió estadística, i en canvi no sabem què hi fan, aquests germans de Cardedeu, allà a la selva. Tant se val: Guillermina fa goig, ben maquillada al Cafè-Teatre (i això que ja té quaranta anys), i la neboda l’admira embadalida. Un dels episodis més ben escairats és quan uns vailets del poble envolten la noieta. Per primer cop desperta l’atracció sexual dels nois i se sent com una reina. En aquell mateix moment la trama entra en una segona fase: descobrim que la tieta té una relació estable amb un *capo* del narcotràfic que és a la presó. Segons com vagin les coses, s’hi deixarà les dents. A continuació apareixen tot de personatges *de passat fosc* que permeten reconstruir la gran vida de Guillermina als Estats Units, abans d’anar a parar a aquest cul de món.

Aquelles nits de maig sembla un western. El món de la prostitució, de les addiccions, de la violència tropical hi apareix repentinat i com amb vestits d’*atrezzo*. És un tròpic on no fa xafogor, on la gent no sua gaire, els gots no són bruts i ratllats ni les copes enganxoses. I on una noia que és puta, i que passa per model, estirada en una tovallola de platja, pot deixar anar un discurs sobre els camins que travessen la jungla i que no duen enlloc, i la clariana on un dia podrà deixar de sofrir.

Ser lliure, recuperar la puresa dels catorze o quinze anys, descobrir que el tracte amb la

gent que estimes –els teus parents– et pot salvar, són qüestions que es plantegen a les pàgines d'*Aquelles nits de maig*, un novel·la de mitja acció, amb una narrativa senzilla i un estil transparent.